

PREEK1

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Er was eens een prinses, die altijd een sluier droeg. Niemand zag ooit haar gezicht. Dag en nacht droeg zij die sluier. 's Morgens bij het wakker worden deed ze hem meteen voor en 's avonds in bed deed ze hem pas af als ze het licht uitdeed. Niemand wist hoe ze eruit zag. Ze wist het zelf niet eens. Want zelfs als ze alleen in de badkamer voor de spiegel stond deed ze die sluier nooit af.

Vreemd hè? Ja, dat was begonnen toen ze nog maar een heel klein meisje was. Want toen had ze in de ogen van haar vader gelezen, dat hij haar niet mocht. Die ogen van haar vader waren als spiegels. En in die spiegels zag ze dat hij niet van haar hield. Misschien omdat ze geen jongen was. Maar hoe dan ook, hij wees haar af. Ze was lucht voor hem. Ze bestond voor hem niet. En dat gaf haar het gevoel dat ze er niet mocht zijn.

Maar als ze voor haar eigen vader niet eens belangrijk was, voor wie zou ze het dan wel zijn? Daarom verborg ze zich achter die sluier. Ze durfde in de ogen van haar vader niet meer te lezen wat hij van haar vond.

En ook niet in de ogen van andere mensen.

Zelfs niet eens meer in de ogen van zichzelf. Dus droeg ze de sluier ook als ze helemaal alleen voor de spiegel stond.

Ja, op den duur vroeg ze zich zelfs wanhopig af of ze nog wel een gezicht had. Ze vroeg zichzelf vertwijfeld af of ze eigenlijk wel iemand was. En uit angst voor het antwoord durfde ze niemand achter de sluier te laten kijken.

Dit verhaal staat in één van de boeken van C.S. Lewis – *Het wordend aangezicht*. En dat doet me weer denken aan wat ik las in een ander boek, van Walter Trobisch. Dat heet *Leen mij je ogen*.

Daarin vertelt Trobisch hoe hij een meisje ontmoette, waar alle jongens op straat naar omkeken, zo bloedmooi! Maar dit meisje vocht met hetzelfde probleem als de prinses uit het verhaal van Lewis. Ze kon niet van zichzelf houden. En ze stond totaal niet open voor woorden van waardering of voor complimenten. Dat ze mooi was, elegant, intelligent – ze gooide het ver van zich af.

Waarom? Omdat ze bang was dat elke waardering van zichzelf een teken was van hoogmoed, van ongepaste trots! Ze had een enorm negatief zelfbeeld.

Op een gegeven moment vroeg Trobisch haar op te staan en eens in de spiegel te kijken. Maar net als de prinses uit het verhaal van Lewis wendde ze onmiddellijk haar hoofd af.

Toen ging Trobisch achter haar staan, pakte haar hoofd stevig tussen zijn handen en dwong haar zichzelf in de ogen te kijken. Ze kromp ineen, alsof ze geslagen werd.

Pas na een hele tijd durfde ze aarzelend na te zeggen wat Trobisch haar voorzei: *Ja, ik ben een mooi meisje. Ik mag er zijn.*

Wat is het probleem van die prinses en van dat mooie meisje?

Dat ze niet hadden geleerd zichzelf te accepteren, zichzelf te aanvaarden.

Dat ze niet hadden geleerd positief over zichzelf te denken en naar zichzelf te kijken.

Nou is het verhaal van de prinses met de sluier uit het boek van Lewis wel wat extreem. En het gedrag van het meisje waar Trobisch mee sprak is ook wel wat buitensporig.

Maar ik weet zeker dat velen van ons hier wel wat, misschien zelfs wel heel veel van herkennen.

Het probleem van: *Mag ik er wel zijn?*

Word ik wel geaccepteerd?

Hoor ik er wel echt bij?

Nu, om deze vragen draait het in Paulus' brief aan de Romeinen. En deze vragen staan ook centraal in dit eerste vers van Rom. 5.

Misschien had u dat niet meteen gedacht. Maar toch gaat het daarover, met name in dat typische bijbelwoord *gerechtvaardigd*.

Dat woord, zoals eigenlijk heel dit hoofdstuk en heel deze brief, is bedoeld om zekerheid te bieden.

Om de grootst mogelijke zekerheid te bieden aan onzekere mensen.

Om bevestiging te geven aan mensen, die zwalkend en wankelend door het leven gaan.

Nu zijn de meesten van ons gewend om bij dit typische bijbelwoord vooral meteen aan God te denken. Maar vaak zonder precies te weten hoe het dan bedoeld is.

Iemand van u vroeg mij dat dan ook met zoveel woorden: *Leg me nou eens uit wat het zeggen wil rechtvaardig te zijn voor God. Wat is rechtvaardig zijn?*

Nu, ik wil niets liever dan dat. Want als ik dat aan u en aan jullie heb duidelijk kunnen maken, dan hebt u de kern van de boodschap van God te pakken. Dan hebt u een schat te pakken, die – dat kan niet anders – de grootste rijkdom van uw leven zal uitmaken. Want hier draait het om in de Bijbel!

Maar wat het betekent *rechtvaardig te zijn voor God* wil ik eerst proberen uit te leggen aan wat het betekent in de verhoudingen tussen mensen onderling. En daarom begon ik met die voorbeelden uit de boeken van Lewis en Trobisch.

Ik herhaal nog maar eens dat het daar gaat het om de vragen: *Mag ik er wel zijn? Word ik wel geaccepteerd? Hoor ik er wel echt bij?*

De prinses met de sluier en het mooie meisje dat Trobisch ontmoette twijfelden daarover, omdat ze nooit in hun leven daarin waren bevestigd.

En bevestiging is één van de belangrijkste dingen die mensen nodig hebben. En dat is ook één van de voornaamste dingen die we elkaar kunnen geven. Door elkaar te bevestigen of niet te bevestigen kunnen wij elkaar maken of breken.

En de belangrijkste figuren hierbij zijn de mensen die het dichtst bij ons staan, met name onze vader en moeder. Dat blijkt met name ook uit dat verhaal van de prinses met de sluier. Dat haar vader haar afwees en niet aanvaardde brak haar leven a.h.w. in de knop.

Kinderen hebben van hun prille begin, zelfs nog voor hun geboorte bevestiging nodig. Een baby is immers volstrekt hulpeloos. Als je het aan zichzelf overlaat gaat het onherroepelijk dood. Zo'n baby'tje kan niet leven zonder dat iemand zich om hem bekommert. Instinctief heeft het behoefte aan eten en drinken, maar ook behoefte om te merken dat het niet alleen is. Het vindt het heerlijk om aandacht te krijgen, opgepakt te worden, te worden geknuffeld, lieve woordjes te horen. Het wil met al z'n zintuigen voelen, horen, ruiken, zien dat het aanvaard wordt. Alleen dan groeit een kind op tot een evenwichtig mens, stabiel, vol vertrouwen in het leven.

Een bekende psychologe heeft eens gezegd: *Een gelukkig mens is een mens die bevestigd is. En iemand die bevestigd is kan ook anderen bevestigen. Maar een onbevestigd mens blijft, soms zijn leven lang, bevestiging zoeken.*

Ik zei al: die bevestiging wordt als het goed is eerst vooral door de ouders gegeven. Maar als je groter en ouder wordt kom je natuurlijk ook met anderen in aanraking: je broers en zussen, je klasgenoten, de juf en de meester en de leraren van de middelbare school, je baas op het werk.

Je ziet allemaal gezichten om je heen, die spiegels zijn waarin je jezelf terugziet.

Daarin lees je hoe aardig ze je vinden, hoe mooi, hoe intelligent, hoe geestig.

Maar je leest in die spiegel niet altijd prettige dingen. De ogen van je medemens kunnen je ook de grond in boren of de grond onder je voeten wegslaan.

Daar kun je onzeker van worden. En als die ogenspiegels weg zijn, jongens en meisjes, dan blijf jij soms achter met dat lelijke beeld van jezelf dat je daarin hebt gelezen. Of – dat kan ook – dat je denkt daarin te lezen, omdat je al zo onzeker bent.

En je ziet jezelf met je vette haar, je puisten, je veel te grote neus, je wonderlijke figuur. En je wordt onzeker. Je gaat misschien raar doen, stoer doen, de aandacht trekken. Je trekt de wonderlijkste kleren aan. Je doet de gekste dingen met je haar.

Je zult eens laten zien dat je er bent. Ze zullen naar je kijken!

Maar in de ogen van de anderen zie je juist dan vaak nog eens extra, dat ze je maar een vreemd ventje vinden, een afstotelijk kind. En je onzekerheid wordt alleen maar groter. En je gaat nog hartstochtelijker op zoek naar bevestiging. Bevestiging! Eigenlijk is dat een ander woord voor *rechtvaardiging*. Gerechtvaardigd worden is in wezen bevestigd worden. Gerechtvaardigd worden is gunstig beoordeeld worden. Een goed cijfer krijgen. Positief gewaardeerd worden. Door mensen. En door God? Denken jullie wel eens aan Hem, jongens en meisjes? Interesseert het je ook hoe Hij over jou denkt? Of schrik je ervoor terug om Hem ook eens in de ogen te kijken? Aan welke kant zou Hij staan? Aan de kant van hen die altijd maar op je mopperen en vitten, je grenzeloos vervelend vinden, je niet eens zien staan? Of zou Hij aan de kant staan van hen, die jou wel mogen? En u, broeders en zusters? Hebt u een antwoord op die vraag als het om u gaat? Weet u hoe God over u oordeelt? Durft u het aan te zien in de spiegel van zijn heilige ogen, die ogen waarvoor niets te verbergen valt? Maar de Bijbel is eigenlijk één dringende uitnodiging: *Doe dat maar!* Zoals ook dit woord van Paulus als hij zegt: *gerechtvaardigd door het geloof in onze Heer Jezus Christus hebben wij vrede met God.* Met dit woord legt God zijn hand onder onze kin als wij met gebogen hoofd voor Hem staan en Hij zegt: *Kom, mijn kind, kijk me eens aan!* En als we dan naar God opkijken, dan zien wij in zijn ogen wie we werkelijk zijn. Wie zijn we dan? Hoe zien we ons zelf dan in de ogen van God? Nu, niet als óf goed, óf slecht. Maar als allebei. Heel wonderlijk, als goed èn slecht! En laat ik dan maar beginnen met dat goed. Want laten we allereerst bedenken dat God onze Schepper is. We komen uit zijn handen. God heeft ons gewild. God gaf ons het leven. Hij heeft ons met liefde en wijsheid en met persoonlijke aandacht zorgvuldig geweven in de schoot van onze moeder. Denk maar aan Ps. 139. *En God zag dat het goed was.* U kent dat zinnetje wel uit het scheppingsverhaal. *En God zag dat het goed was.* *Goed* – in het hebreuws staat er *tob*. En dat kennen we in onze taal als *tof*. God ziet jou als een toffe meid, een toffe knul. God ziet u als een kunstwerk van zijn hand. Hij schiep u naar zijn eigen beeld. En Hij gaf u op aarde alle ruimte. Als zijn schepsel hebt u zijn zegen. Dat zult u zien als u God in de ogen kijkt. Maar ja, u zult u zelf in die ogen ook zien als slecht. Want u bent een kind van Adam, een broer of zus van Kaïn die niet de hoeder van zijn broeder wilde zijn en hem niet het licht in de ogen gunde. U zult u zelf in die heilige ogen van God ook zien als een mensenkind met heel lelijke trekken, nare gewoonten, akelige eigenschappen. Als u werkelijk kijkt in die heilige ogen van God, dan zullen ze als felle schijnwerpers uw hart doorzoeken tot in de meest verborgen schuilhoeken en aan het licht brengen wat daar leeft aan slechtheid en bederf. Dan zult u zichzelf leren zien als iemand die valt onder het oordeel van God. Als iemand die geen recht meer heeft om er te zijn.

Als iemand die de ruimte die God ons gunde niet waard is en die het verdient radicaal door Hem te worden afgewezen.

Als iemand voor wie er geen plaats is in de heerlijke nabijheid van de heilige God. Dat is wat Paulus in de eerste hoofdstukken van deze brief uitvoerig duidelijk heeft gemaakt. Daar klinken loodzware woorden over het oordeel van God, dat alle mensen treft. Loodzware woorden over de toorn van God tegen alle mensen, geen enkele uitgezonderd, omdat we hopeloos tekort schieten.

Zo zegt Paulus b.v. in 3,23: *Want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid van God.*

Anders gezegd: *Allen hebben gezondigd en moeten het stellen zonder de heerlijke aanwezigheid van God.*

Nog anders gezegd: *Allen hebben gezondigd en zijn gedoemd voor eeuwig te verkeren in de kou en de duisternis en de somberheid van een leven zonder God.*

Loodzware woorden, inderdaad. En ze zijn bepaald niet populair. Ze roepen de akelige geur van vuur en zwavel op en de benauwende sfeer van hel- en verdoemenisprediking.

Meerderen onder ons hebben een opvoeding of een kerkelijk verleden gehad waardoor ze behoorlijk allergisch zijn geworden voor zulke uitspraken. En u zet misschien wel uw stekels op.

Maar verschillenden van u, die reageerden op mijn vragen in het kerkblad, vroegen zich af of uit reactie het spreken over Gods toorn niet raakt ondergesneeuwd.

Iemand schreef: *In onze kerk merk ik soms te gemakkelijk een houding van: 'alles is genade'. Er is minder aandacht voor verootmoediging en toorn. Genade tegenover zondebesef zijn twee polen. Bij de één overheerst de genade, bij de ander het zondebesef. Hoe komen we in evenwicht, in balans?*

Ik denk dat dat scherp opgemerkt is. Maar in deze brief en zeker ook in dit hoofdstuk draait het nu net om het vinden van de juiste balans, het juiste evenwicht tussen genade en oordeel.

En dan begin ik toch nog even weer aan die kant van het oordeel. Want dat klinkt nog in ditzelfde hoofdstuk door als er in vs. 6 wordt gesproken over *goddelozen*.

En in vs. 8 over *zondaren*.

En in vs. 10 over *vijanden*.

En in vs. 12v. over *de dood die als een koning heerst..*

En in vs. 16vv. over *veroordeling*.

We kunnen en mogen om die woorden en om die werkelijkheid niet heen. Daar mogen we niet vluchtig overheen lezen. Dat moeten we in al z'n stekeligheid laten staan.

Maar dat kunnen we pas vanuit het besef van *genade*. Dat kunnen we pas als mensen die *gerechtvaardigd* zijn. God legt zijn hand onder onze kin, weet u nog? Dat doet Hij met hen die met gebogen hoofd voor Hem staan. Die wel door de grond willen zakken als ze Hem in de ogen moeten kijken. Omdat ze zichzelf juist in zijn aanwezigheid kennen als vijanden, overtreders, schuldigen.

God legt zijn hand onder onze kin en zegt: *Kijk me nou toch eens even aan, m'n kind!*

En als we dat doen, dan lezen we in zijn ogen: *Ja, je bént een zondaar. Je bént verdoemenswaardig. En ik bén vreselijk kwaad omdat je Mij zo op mijn hart trapte. Maar ik verwerp jou niet. Ik stuur je niet de deur uit. Hoeveel pijn je Mij ook deed, Ik houd je vast.*

En dan lezen we in Gods ogen, dat we er nog steeds mogen zijn. Dat Hij ons nog steeds waardevol vindt. Ja, zo waardevol dat Hij zijn eigen Zoon naar ons toe stuurde om ons terug te halen. En de Zoon vond ons zoveel waard dat Hij zijn leven voor ons overhad, zelfs toen we nog vijanden waren!

M.a.w. dat we vijanden zijn, schuldigen – dat betekent dus niet dat we er niet meer mogen zijn. We zijn die wij zijn en toch heeft God ons lief. En vanuit zijn liefde accepteert Hij ons. Vanuit zijn liefde toont Hij ons zijn genade.

Dus we mogen er niet alleen zijn omdat God onze Schepper is, maar ook omdat God ons genadig is. Zo mogen we naar onszelf kijken.

We mogen onszelf zien door de heilige ogen van God.

Dan zien we ons zelf als mensen, die het bij God goed verkorven hebben.

Maar die toch mogen leven door Gods vergevende liefde.

Want ik ben *gerechtvaardigd*.

Ik word door niemand minder dan de heilige God bevestigd.

Ik word door Hem positief gewaardeerd en aanvaard.

Dus mag ik ook mij zelf leren aanvaarden.

Want als God mij aanvaardt, mag ik ook mij zelf aanvaarden.

Ik mag er zijn.

Ja, dat kan ik alleen zeggen omdat ik geloof in onze Heer Jezus Christus. Dat is het scharnierpunt waar hier alles om draait. Zonder geloof in Christus wijst God mij alsnog af.

Zoals Christus het zelf gezegd heeft: *Wie in de Zoon gelooft heeft eeuwig leven; maar wie de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn van God blijft op Hem.*

Een zuster wees mij op een artikel dat onlangs verschenen is, waarin geschreven werd dat de helft van de gereformeerden gelooft dat alle mensen uiteindelijk behouden zullen worden. En een derde van de evangelischen is van dezelfde mening. En ze vraagt of dat terecht is. Of juist dit hoofdstuk daar niet anders over spreekt.

Dat is zeker waar. Er loopt een scheidslijn tussen de mensen. Niet allen zullen aan de toorn van God ontkomen. Beslissend is het geloof in Christus. Wie zich niet aan Hem toevertrouwt zal vergaan onder de toorn van God.

Laat ik daar één kanttekening bij mogen maken. We hebben het dan wel over mensen die Christus hebben leren kennen en Hem dan welbewust afwijzen. M.i. komt ons geen oordeel toe over al die tallozen die nooit de kans kregen om voor of tegen Hem te kiezen omdat ze nooit van Hem hoorden.

Maar als u of als jij in de opvoeding of op andere wijze Christus hebt leren kennen, maar je sluit moedwillig de deur van je hart voor Hem, dan val je alsnog onder het verpletterende oordeel van God.

Ja, dat klinkt benauwend.

Maar de royale uitnodiging staat voorop.

De onvoorwaardelijke uitnodiging om ons verziekte en bedorven leven aan Christus toe te vertrouwen en zo zeker te zijn van de warme liefde van God – die staat voorop. God wil niets liever dan ieder van ons rechtvaardigen, bevestigen.

Maar dan wel in overeenstemming met de regels van zijn heiligheid.

En dat is langs de weg van de verlossing door Jezus Christus.

Alleen zo is er vrede met God.

Maar zo is het dan ook vrede met God!

AMEN.

Zingen: Gz. 381,1.2
381,5

Ps. 26,1.5

Kb 24

Ps. 51,3.4

Gz. 365

434,1.2

Lezen: Jesaja 64,5^b-9

Romeinen 3,21-26

Tekst: Romeinen 5,1^a